

Marketing - kaj je to?

V zadnjem času, posebno še po spojitvi Standard — Sava, pogosto slišimo besedo marketing. Najpogosteje je omenjena v zvezi s prodajo oz. kot izpopolnitev prodajne politike in boljše prodaje, natančnejšega planiranja...

V listu KONOPLAN smo zasledili sestavek o marketingu in se odločili, da ga ponatisnemo, saj prav gotovo večina vas ne ve natančno, kakšne naloge bo omenjena služba opravljala.

Sestavek objavljamo v celoti.

Marketing predstavlja vsoto vseh akcij, katere izvaja podjetje po končanem proizvodnem procesu, do trenutka prodaje blaga končnemu potrošniku. Beseda marketing je angleškega izvora in se je v literaturi kapitalističnih držav dokaj udomačila. Ta pojem se precej težko prevaja, ker zajema cel niz sorodnih del, katere izvaja podjetje. Najbližji je še izraz »izboljšanje prodaje«, toda ta izraz ne zajema vseh del, ki spadajo v marketing. Vendar pa, gledano na izraz v širšem

smislu, zajema vse, kar neko podjetje sploh dela, kar je končni cilj podjetja, da izboljša svojo prodajo.

Odkar so podjetja morala svoje napore usmeriti ne samo na proizvodnjo, temveč tudi na prodajo izdelkov, dobiva marketing vse večji pomen in predstavlja obvezno službo v podjetju.

Marketing zajema več akcij. Vse te akcije so v pristojnosti podjetja. To so:

a) Oblikovanje proizvoda in embalaže, v kateri se artikel predstavlja tržišču. Brez pomena je insistirati na pomenu tega dela marketinga za izvoz na tržišča, ker je ravno jugoslovanska praksa polna primerov neuspeha na inozemskih trgih zaradi slabe embalaže in neadekvatnega oblikovanja izvoznega blaga.

b) Propaganda, odnosno reklama, ki zajema in prezentira blago, kakor tudi vse akcije za stimuliranje prodaje na inozemskih trgih in vse več na domačem ju-

goslovanskem trgu, predstavlja pogoj za uspeh. Dolgo časa je vladalo v Jugoslaviji mnenje, da je reklama »nujno zlo« in da se zanjo ne izplača razmetavati denarja, ki se ga da koristneje porabiti v proizvodnji ali zavoljo prihranka znižajo cene. Ekonomska vloga reklame je v tem, da seznanja potrošnika z blagom, njegovimi lastnostmi, kar stimulira potrošnjo. Reklama obvešča potrošnika o ponudbi na tržišču: če potrošnik ne sega po naboljšem blagu, tržišče preneha igrati vlogo tistega činitelja, ki najpriljubljeneje razporeja proizvodne moči. V razvitih državah obstaja zelo učinkovita zakonodaja, ki preprečuje reklami, da rodi neželene posledice. Tako je z zakonom prepovedano dajati neresnične podatke o lastnosti proizvodov kakor tudi napadanje, omalovaževanje in celo splošno navajanje in primerjanje drugih podjetij in artiklov z lastnim proizvodom.

c) V marketing spada tudi organiziranje kanalov, preko katerih se prodaja blago v inozemstvu in doma. Podjetja morajo sistematično pripravljati izhod na tržišče in posvetiti pozornost načinu, s katerim se bodo na tržišču pojavila. Podjetja morajo dobro preračunati, ali bodo dosegla večji uspeh na inozemskem tržišču, če se pojavljajo kot direktni dobavitelji preko lastne mreže, ali pa če koristijo usluge raznih zastopnikov, agentov, inozemskih uvoznih podjetij, trgovskih hiš in trgovine na veliko in malo.

d) Izhod na inozemsko tržišče je vezan na določeno politiko cen. Pri tem mora podjetje računati, da cena ni samo prikaz proizvodnih stroškov, temveč tudi instrument za prodor in plasma na tržišču.

Navadno vodijo podjetja konkurenčno vojno za določeno politiko cen, toda treba je poudariti, da se uspešna konkurenčna borba mora voditi tudi z dajanjem drugih ugodnih pogojev za kupca kot so roki, krediti, stalnost v dobavljanju itd.

e) Končno pa predstavlja najvažnejši del marketinga analiziranje tržišče in konjunktura, kar je predmet tega analiziranja.

Analiziranje tržišča in analiza prodaje omogočata podlago, za cel marketing, kajti niti ena od navedenih akcij se ne more pravilno voditi, če ne poznamo tržišča.

Treba je poudariti, da predstavlja marketing zelo važen element za planiranje bodočega razvoja podjetja. To se posebno nanaša na analiziranje tržišča. Vsa velika podjetja se lahko zahvalijo za uspeh v poslovanju v veliki meri racionalno organiziranemu marketingu.

V oddelku ekonomske propagande

Obvestilo delavcem, ki bodo v spomladanskem roku odslužili vojaški rok

Približuje se vam dan odslužitve vojaškega roka in z njim tudi dan, ko boste lahko zopet nastopili delo v našem podjetju.

Ker morate po določilih Temeljnega zakona o delovnih razmerjih nastopiti delo najkasneje v treh dneh po odhodu iz JLA, da delovno razmerje ne preneha (izguba pravice do letnega dopu-

sta) ter da glede na to lahko pravočasno planiramo vašo zaposlitev pozivamo vse tiste delavce, ki so bili pred odhodom v JLA zaposleni pri nas, pa se nameravajo zaposliti v podjetju, da nam sporoče dan vrnitve iz JLA ali nastop dela.

Tisti, ki so nam to že sporočili, jim tega ni potrebno ponovno storiti.

Janez Beravs, dipl. inženir kemije direktor podjetja

Lani 31. maja smo v našem glasilu pisali, da je delavski svet na svoji 2. seji ponovno imenoval inž. Janeza Beravs za direktorja podjetja.

V četrtek, 23. januarja pa je delavski svet podjetja na svoji 1. seji po izvolitvi ponovno razpravljal o tem. Po integraciji Standard — Sava sta namreč obe podjetji prenehali obstojati, s tem tudi mandat vsem članom v organih upravljanja in seveda tudi obema direktorjema. Po združitvi je bil v dnevnem tisku objavljen razpis za direktorja in kot sem omenil,

je včeraj delavski svet podjetja na to mesto imenoval Janeza Beravs.

Od lanskega imenovanja do danes je preteklo komaj osem mesecev, zato gotovo ni potrebno ponovno obširneje pisati o utemeljitvi predloga in utemeljenosti sklepa delavskega sveta.

Tov. Beravs želimo, da bi tudi v prihodnje tako uspešno opravljal svoje delo in podjetje vodil k uresničitvi naših načrtov.

Miro Ambrožič, namestnik predsednika delavskega sveta podjetja

Potem, ko so ga člani delavskega

sveta podjetja z javnim glasovanjem izvolili za svojega predsednika tov. Tineta Klemenčiča je tovariš Pavle Gantar v imenu političnega aktiva predlagal za namestnika predsednika tov. Mira Ambrožiča. V Savi je s krajšimi prekinjavami zaposlen nekaj nad petnajst let kot visokokvalificirani strojni ključavničar na delovnem mestu vodje mehanične delavnice II.

Pri nas je manj znan kot družbenopolitični delavec, prav gotovo pa ga vsi poznate kot odličnega športnika, predvsem pa kot skrbnega in vestnega strokovnega delavca. Ko je politični aktiv predlagal namestnika predsedni-

ka delavskega sveta je gotovo upošteval njegovo prizadevnost in priljubljenost med sodelavci.

Tov. Ambrožiču želimo, da bi bilo njegovo delo uspešno tudi na področju, kjer se bo prvič pomeril.

Tine Klemenčič, predsednik delavskega sveta podjetja

Na četrtekovi seji so novoizvoljeni člani delavskega sveta podjetja za svojega predsednika izvolili tov. Tineta Klemenčiča.

Tov. Tine Klemenčič je bil že lani predsednik našega najvišjega organa upravljanja, po združitvi Standard — Sava pa predsednik skupnega delavskega sveta.

V našem podjetju je zaposlen od 1948. leta, dela v ekonomsko organizacijski službi kot organizator upravljanja. Do lanske izvolitve je aktivno delal v družbenopolitičnih organizacijah in organih upravljanja in vse to mu bo pripomoglo, da bo skupno s člani delavskega sveta naloge kar najbolje opravljal.

JOŽE STULAR

Izvoz v letu 1968

V lanskoletnem planu izvoza smo v gospodarskem načrtu predvidevali, da bomo v tujino prodali za 1 milijon \$ naših izdelkov, predvsem avtopnevmatike. Zal pa plan izvoza v lanskem letu ni bil v celoti izpolnjen, oz. smo izvozili za 906.384 \$ ali nekaj nad 90% predvidenih količin.

Lani smo izvozili kar za 530.833 \$ avtopnevmatike in 336.107 \$ velopnevmatike, ostalo (39.444 \$) pa je odpadlo na tehnično blago.

Predvsem v ZR Nemčijo nismo izvozili toliko, kot smo v začetku leta predvidevali, čeprav smo imeli dovolj naročil, kajti vseskozi nam je primanjkovalo potniške pnevmatike. Nekoliko boljše je bilo pri izvozu tovorne pnevmatike, vendar plan tudi tu ni bil dosežen. To pa zaradi tega, ker je prodaja tovorne pnevmatike suficitarna in je plasma tudi na zunanem tržišču precej težak. Naš partner se je zaradi tega preusmeril predvsem na prodajo potniške pnevmatike. S tem si je hotel pridobiti ugled na tržišču in si odpreti pot za kasneje, za prodajo tovorne pnevmatike.

Poleg omenjenega pa smo v letu 1968 postopno uvajali in osvajali proizvodnjo pnevmatike po Semperitovi tehnologiji, kar je tudi nekoliko zavrlo izvoz. Pred-

vsem pričakujemo, da bomo v letu 1969 dosegli zelo lepe rezultate izvoza prav z omenjenim sodelovanjem, kajti pnevmatika naše proizvodnje doslej na zahodnem tržišču še ni dosegla tolikšnega ugleda, da bi zahtevni potrošniki povpraševali po njej. Razen v Zahodno Nemčijo pa smo lani prodajali potniško pnevmatiko tudi na Dansko. Z raziskovanjem tega tržišča smo začeli 1967. leta in vse kaže, da so kupci naše izdelke zelo dobro sprejeli in da si pri njih pridobivamo ugled, saj doslej od tam nismo prejeli nobene reklamacije. Upamo, da jih tudi v bodoče ne bo. Na obeh tržiščih smo dosegli tudi ugodne cene.

VELOPNEVMATIKA

V preteklem letu smo imeli nekoliko več uspeha pri izvozu žičnih veloplaščev, saj nam je uspelo, da smo prodali celotno lanskoletno proizvodnjo veloplaščev. Po sedanjih naročilih nam veloplaščev za izvoz celo primanjkuje.

Tudi izvoz velozračnic je bil v primerjavi z letom 1967 neprimerljivo večji, saj smo jih izvozili skoraj milijon. Izvoz velozračnic pa bi bil lahko še večji, vendar smo jedra, na katerih bomo izdelovali zračnice dim. 26x2x1³/₄ (zahteve na zunanem tržišču), dobili pre-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Nekateri administrativni vplivi in stabilizacija tržnih odnosov

Delovna organizacija posluje v določenem času v določenih gospodarskih pogojih. Pri tem mislim na gospodarski instrumentarij.

Se pred nedavnim so bili gumijevi izdelki na trgu deficitarni. Z večjo liberalizacijo zunanjetrgovinske menjave po reformi ne moremo več govoriti o deficitarnosti, ker so tako domače kapacitete kot uvoz posameznih gumijevih izdelkov vplivali na to, da je ponudba posameznih gumijevih izdelkov že večja od povpraševanja. Torej se v zadnjih letih konkurenca vedno bolj zaostrojuje. Komercialna služba, ki je bila v pogojih deficitarnosti pravzaprav le distributer proizvedenih izdelkov, danes dobiva bistveno drugačno funkcijo, in sicer funkcijo kreatorja komercialne politike, katera mora upoštevati pogoje, ki vladajo na trgu. Sprejemanje dobre komercialne in tudi poslovne politike pa sloni na poznavanju tržnih gibanj, oz. tržnih analizah.

Naš razgovor

Viktor Bidovec

Za sogovornika naše stalne rubrike Naš razgovor sem to pot izbral sodelavca, na katerega sem se že nekajkrat nameraval obrniti. Viktorja Bidovca pozna menda vsakdo izmed vas. Kljub prezaposlenosti si vedno vzame čas, da pogleda, kako teče delo, za katero se je dogovoril z delavci gradbeno mizarske enote. In na enem takšnih obhodov sva se dogovorila za najin razgovor.

»Tov. Bidovec, koliko delavcev je v vaši enoti?«

»Gradbeno mizarska enota šteje 27 delavcev. Moram pa reči, da z njimi nisem popolnoma zadovoljen. Častna izjema pa je Jože Rozman, zidar. Vedno naredi, kar mu je naročeno, je discipliniran in zanesljiv.«

»Pa lahko omenjena ekipa opravi vse delo, ki ga od vas zahtevajo delovne enote?«

»Sedanja gradbeno mizarska ekipa je premajhna za naše podjetje. Vzdrževalci so preobremenjeni, zato nekatera dela oddamo zunanjim podjetjem v licitaciji ali zbiranjem najboljših ponudb.«

»Kako pravzaprav delajo delavci gradbeno mizarske enote?«

»Največ dela imamo v prostih sobotah, nedeljah in praznikih. Tedaj lahko opravimo npr. zidarska dela v notranjih prostorih, ki jih med obratovanjem strojev ne moremo.«

»Kakšne načrte imate, tov. Bidovec?«

»V načrtu imam formiranje samostojne ekipe, morda 50 delavcev, ki bi se tudi sama materialno vzdrževala. Rad bi namreč ekipo, katere delavci bi bili vedno pripravljene opraviti nujna dela. Pogosto se zgodi, da je potrebno takojšnje delo, npr. kleparsko, pa preteče dan ali dva, včasih tudi več, preden delavca dobimo. Medtem pa se dela škoda.«

»Tov. Bidovec, vi ste med našimi starejšimi delavci. Kako se počutite v kolektivu?«

»Dobro se počutim v našem podjetju. Z vsemi skušam biti tovariški, čeprav ima naše delo tudi senčne plati. Veseli me, če so med delavci dobri odnosi, če vsak opravlja svoje delo. Vem pa tudi, da je boljše kazati veder obraz, kot pa vsem kazati svoje probleme.«

»Pa vaše mnenje o Savčanih?«

»Menim, da so savski delavci pripravljene delati več, bolje in pomagati drug drugemu. Vendar pa menim, da je v podjetju vse manj ljudi, ki poznajo hvaležnost. Kaže, da industrializacija kvari človeka, ga spreminja v stroj.«

Tov. Bidovec mi je poleg odgovorov veliko pripovedoval o naši tovarni, njenem razvoju, rasti in kolektivu. Vseskozi, odkar je pri nas, dela kot gradbeni tehnik in ni čudno, če tovarno pozna, saj jo je prehodil po dolgem in počez, kot najbrž nihče od nas.

Pred petnajstimi leti gradbeno mizarske enote praktično ni bilo. Sodeloval je pri njenem nastajanju in pri njenem delu kot njen vodja. Za prihodnje snuje kljub svojim letom nove načrte z željo, da bi vse zahtevnejše naloge tekoče in še bolj kvalitetno opravljal. Kot vsakdo izmed nas, ima tudi on kup načrtov in veliko želja. Zaključujem sestavek z željo, da uresniči načrte.

Tov. Bidovec, hvala za vaše sodelovanje.

JOŽE STULAR

Savčani izven Save

Ste že kdaj pomislili na to, kaj dela in kako živi Savčan izven svojega delovnega mesta? Kaj počne, ko ob dveh prestopi tovarniški prag in se pomeša med 25.000 Kranjčanov?

Dejstvo je, da naš delavec ne dela samo v tovarni in se nato zapre doma v stanovanje. Ne mine skoraj teden, da ne bi koga »naših« videli na televiziji, poslušali na radiu ali brali o njem v časopisu. So odborniki občinske skupščine, člani organov družbeno političnih organizacij in društev, pa še v šolskih klopeh jih najdemo. Razpravljajo, delajo in se uče.

Na to vprašanje, kaj dela naš delavec izven tovarne, sem skušal dobiti odgovor že pred novim letom. Najprej sem skušal dobiti podatke zunaj tovarne. Ni šlo. Potem sem si sam napravil seznam in začel spraševati. Zato se opravičujem, če koga v tem seznamu ne bo, če sem koga spregledal. Opozarjam, da v tem zapisu niso navedene funkcije, ki jih posamezniki opravljajo v našem podjetju.

JANKO BAJDE je predsednik skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev in član odbora krajevne skupnosti.

ANDREJ KOSIČ je odbornik skupščine občine Kranj in član sveta za delo pri skupščini občine Kranj.

CIRIL HABE je sodnik porotnik pri okrožnem gospodarskem sodišču in odbornik skupščine občine Kranj.

BOGDAN MAJCE je član tajništva Zveze trenerjev Slovenije.

MIRKO BEDEKOVIC je član odbora ZK za politično izobraževanje Zlato polje in član radiološko biološko kemične zaščite v okviru skupščine občine Kranj.

JUDITA RAKOVEC je članica sveta za vzgojo in izobraževanje pri skupščini občine Kranj.

BLAŽ STUDEN je član predsedstva Društva prijateljev mladine.

IVA MOHORIC je odbornica skupščine občine Kranj.

PAVLE GANTAR je član republiškega odbora Zveze sindikatov in član komisije za mednarodne stike pri republiškem sindikatu.

BORUT SNUDERL je predsednik komisije za samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu Kranj in poslanec gospodarskega zbora republiške skupščine.

VINKO KEPIC je odbornik skupščine občine Kranj.

TONČEK ČEBULJ je član upravnega odbora Zveze slepih Gorenjske, predsednik športne komisije Gorenjske in član športnega društva Borac Kranj (invalidsko športno društvo).

LOJZKA PLANINSEK je članica predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva in članica komisije za otroško varstvo Kranj ter članica sveta posebne šole Kranj.

ZDRAVKO KORENČAN je član upravnega odbora športnega društva Partizan Naklo in član upravnega odbora vodne skupnosti Gorenjske.

FILIP MAJČEN je član stalne konference CK ZKS.

ŠTEFAN MARCIJAN je član več organov sindikata SRS ter član odbora izobraževalne in krajevne skupnosti.

PETER ŽIGANTE je član delavskega sveta Stanovanjskega podjetja in član občinske komisije za načrtovanje stanovanjske gradnje ter član odbora v krajevni skupnosti Orehek.

JANEZ PONEBŠEK je član zveznega odbora Atletske zveze Jugoslavije, podpredsednik Atletske zveze Slovenije, član izvršnega odbora občinske Zveze za telesno kulturo Kranj, tehnični vodja Atletskega kluba Triglav in zvezni atletski sodnik.

ALEŠ ZUPAN je podpredsednik društva izumiteljev občine Kranj, član odbora izvršnega odbora društva izumiteljev SRS in član nadzornega odbora zveze društva izumiteljev SFRJ.

Torej nekaj smo vam jih predstavili. Gotovo je med vami še veliko takih, ki delajo v raznih organih. Prosim, sporočite nam!

Ciril Habe

Poleg tega, da je tržno-raziskovalna služba mlada v Jugoslaviji ter nima izkušenj, otežkočajo nje delo oz. prognoze, ki morajo slediti analizi trga tudi razni administrativni vplivi:

— Kontrola cen. V našem gospodarstvu imamo v bistvu še vedno dvojne cene, in sicer cene izdelkov, katerim svobodno formiramo prodajne cene ter cene izdelkov, katerih prodajne cene ne moremo svobodno formirati (cene določa zvezi zavod za cene!). V boljšem položaju so praviloma tiste delovne organizacije, katere svojim izdelkom svobodno formirajo prodajne cene. V letu 1968 je bilo v celotnem gospodarstvu še vedno 50% cen pod kontrolo, v našem podjetju pa je še vedno 70% celotne proizvodnje pod kontrolo cen;

— Bančni in kreditni mehanizem še vedno ne pospešuje prometa blaga. Likvidnost delovnih organizacij je ena izmed pomembnih funkcij pri ocenjevanju tržnih razmer z vidika obratovanja zaloga gotovih izdelkov;

— Zunanje-trgovinski režim še ne deluje v smeri takšnega uvoza, ki bi vplival na izravnavo

med ponudbo in povpraševanjem avtomobilski proizvodnji) in drugo izdelkih, temveč imamo še vedno desortiran uvoz. Le-ta pa povzroča anomalije, katerim smo priče. Sortiran uvoz, ki bi postavil domačo proizvodnjo v konkurenčnejši položaj, pa bi samo pospeševal kvalitetni razvoj domače proizvodnje. Večkrat pa sta domača proizvodnja in uvoz v neenakopravnem gospodarskem položaju: kontrola cen za domače izdelke in svobodno formiranje cen uvoznim izdelkom, različni kreditni pogoji (znan primer v

med ponudbo in povpraševanjem avtomobilski proizvodnji) in drugo izdelkih, temveč imamo še vedno desortiran uvoz. Le-ta pa povzroča anomalije, katerim smo priče. Sortiran uvoz, ki bi postavil domačo proizvodnjo v konkurenčnejši položaj, pa bi samo pospeševal kvalitetni razvoj domače proizvodnje. Večkrat pa sta domača proizvodnja in uvoz v neenakopravnem gospodarskem položaju: kontrola cen za domače izdelke in svobodno formiranje cen uvoznim izdelkom, različni kreditni pogoji (znan primer v

Da bi v prihodnje kljub temu lažje obvladovali trg, je nujno kadrovsko opremiti tržno-raziskovalno službo, oz. novo službo marketing ter komercialno službo. To je tudi sestavni del srednjeročnega programa razvoja našega podjetja.

CIRIL HABE

O čem so razpravljali v komisijah in odborih podjetja v preteklem letu?

Navada je, da v podjetju ob koncu leta ali ob izteku mandatne dobe organov upravljanja in družbeno političnih organizacij, razpravljamo o opravljenem delu, o sprejetih in izvršenih sklepih in o težavah, na katere smo naleteli v tem času. Letošnji januar je zamenjal običajno aprilsko izredno živahnost: volitve v organe upravljanja, izvolitev komisij in odborov ter njihovih predsednikov.

Včeraj se je sestel novoizvoljeni delavski svet podjetja na prvi seji.

Iz obširnega dnevnega reda bi vam rad na kratko opisal, kaj in kako so v preteklem letu delale komisije in odbori podjetja. Poročil trinajstih komisij, kjer je v zgoščeni obliki s konkretnimi podatki opisano opravljeno delo, je skoraj 25 tipkanih strani. Objava vsega bi bila gotovo za precejšen krog zanimiva, toda praktično je skoraj neizvedljiva.

UPRAVNI ODBOR

ja za delavskim svetom gotovo najpomembnejši organ upravljanja, saj so v njegovi pristojnosti npr.:

- sprejemanje operativnih planov,
- obravnava poročil o kvaliteti,
- plani kadrov,
- razpisi in imenovanja vodilnih delavcev idr.

V petmesečnem obdobju je imel upravni odbor 12 sej, po spojitvi pa skupno s člani upravnega odbora prejšnjega podjetja Standard še pet sej.

Poleg omenjenega je upravni odbor razpravljal še o celi vrsti pomembnih predlogov, poročil in priporočil. Med drugim o zaposlovanju in izobraževanju delavcev, o cenah naših izdelkov, o prodaji, o izvrševanju sklepov delavskega sveta podjetja in svojih sklepov.

Novi člani upravnega odbora so:

člani
CIJAK Ivan
DOMINKO Ciril
GANTAR Pavle
LAH Anton
NADIZEVEC Rudi
ZENER Viljem

namestniki članov
MUBI Franc
DINIČ Slobdan
GABRIČ Stefka
SUŠNIK Franc
PLANINŠEK Alojzija
LUTHAR Nilko

KOMISIJA ZA KADRE PODJETJA

V veliko pomoč upravnemu odboru in delavskemu svetu in njuna razbremenitev je komisija za

kadre podjetja saj samostojno odloča o zadevah, ki so prej bile v pristojnosti upravnega odbora in delavskega sveta.

Lani so imeli 15 sej, od tega 5 po združitvi Standard — Sava.

— Odobrili so 79 vlog za udeležbo na različnih seminarjih in tečajih izven podjetja.

— 105 članom kolektiva so odobrili plačilo stroškov šolanja na raznih stopnjah.

— Odobrili so 73 plačanih praktičantskih mest in 10 neplačanih.

— Po končanem stažiranju je komisija razporedila stažiste na ustrezna delovna mesta.

— Komisija je podelila lani 30 štipendij prosilcem na raznih stopnjah šolanja.

— Poleg tega je komisija obravnavala, sprejela ali podaljšala več pogodb naših delavcev ali štipendistov, zavodov in ustanov.

Novi člani komisije za kadre podjetja:

BOGATAJ Peter
KOSIČ Andrej
KORENČAN Zdravko
MARKOVIČ Jože
MURI Marinka
RAKOVEC Judita
RUPNIK Jože
ZUMER Franc

KOMISIJA ZA DELITVE OSEBNIH DOHODKOV

je v obdobju 7 mesecev na 15 sej obravnavala:

- mesečne obračune o delitvi osebnih dohodkov,
- predloge sistematizacije in analitske ecene delovnih mest,
- predloge nagrajevanja v delovnih enotah energetika, avtopnevmatikarna, cevarna, trgovska mreža in vzdrževalnih delovnih enotah,
- predlog nagrajevanja na osnovi finančnih rezultatov in ocene kvalitete dela,
- normative izdelavnih časov za proizvedene delovne enote,
- pregled ocene kvalitete dela v nekaterih delovnih enotah.

V poročilu omenjene komisije tudi dobesedno piše: O problemih delitve in nagrajevanja je bilo med obdobjem dela precej vsestranskih razprav, katerih zaključki so dali marsikatero napotilo za dopolnitev oz. preciznejše oblikovanje našega osnovnega akta o delitvi osebnih dohodkov.

Novi člani:
JURGELE Franc
FALLE Bogdan
KOSIČ Andrej
PENES Manjan
PRISLEN Franci
SIRC Franc
ZALAR Slavko

ARBITRAŽNA KOMISIJA

je imela v preteklem mandatnem obdobju le tri seje, na katerih je obravnavala spore oz. prijave med

— RTS in avtopnevmatikarno, — velopnevmatikarno in polizdelki pnevmatike, — prešani izdelki II in prodajno službo.

Iz primerjave dela notranje arbitraže v predzadnjem in zadnjem obdobju se da ugotoviti, da je bilo sporov dosti manj, kar kaže na boljše poslovanje med delovnimi enotami.

Novi člani:
AMBROŽIČ Miro
BABNIK Rudi
BAJT Karel
CEFERIN Franc
DOLINŠEK Janez
FLANDER Franc
GABER Karel
GROZELJ Silvo
GRČAR Lojze
HABE Ciril
JEKOVEC Peter
DOBREVSKI Desanka
PETELINŠEK Ivo
RAKOVEC Franc
PIRC Slavko
ŠTIRN Tone
ZALAR Lojze

KOMISIJA ZA POHVALE IN ODLIKOVANJA

je imela pet rednih sej, na katerih je obravnavala predloge — kandidate za pohvale in odlikovanja. Komisija je na osnovi razgovorov in predlogov predsednikov svetov delovnih enot in vodij delovnih enot predlagala delavskemu svetu 13 naših delavcev za odlikovanja. Delavski svet je vse predloge sprejel.

Novi člani:
AMBROŽIČ Mira
BAJDE Janko
BAJUK Anton
BONIN Lazar
MAJCEN Filip

KOMISIJA ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLOVANJE INVALIDNIH IN DELA MANJ ZMOŽNIH OSEB

Komisija za rehabilitacijo invalidov ter dela manj zmožnih oseb je v naši delovni organizaciji najmlajša, saj je delala v enoletni mandatni dobi prvič. Komisija je imela dve seji. Ker delo z invalidi ter dela manj zmožnimi osebami zahteva v večini primerov hitro odločanje, je komisija pooblastila tajnika, da take primere reši in o tem poroča.

V letu 1968 so bili na novo kategorizirani 4 invalidi III. kategorije in so bili glede na zdravstveno sposobnost premeščeni na primerna delovna mesta.

Novi člani:
IVANOVIČ Uroš
GERZINIČ Ivo
KUMP Drago
PLANINŠEK Alojzija
ROLIH Ivan

UREDNIŠKI ODBOR

je imel v lanskem letu 23 rednih in 1 izredno sejo.

Na rednih sejah so obravnavali vse prispevke za glasilo, izredna pa je bila skupna seja z uredniškim odborom Standarda.

Pri načrtovanju vsebine posameznih števil glasila se je uredniški odbor držal načela, naj bo kolektiv čimbolj seznanjen z gospodarstvom, proizvodnjo ter delom in življenjem naših delavcev. Pri tem so člani uredniškega odbora tudi sami pomagali s posredovanjem pri posameznih delavcih, ali so sami pripravili prispevke za določenih področij.

— Del pomanjkljivosti — obveščanje o delu proizvodnih delovnih enot — so v preteklem letu odpravili, saj so v glasilu predstavili kar 6 proizvodnih delovnih enot.

— Z Informatorjem so lani pričeli obveščati kolektiv o sejah delavskega sveta.

— Ob koncu leta 1968 je bila nameščena v obratu IV zidna tabla, tako da imajo sedaj tudi delavci tega obrata zidni časopis.

— Skupno smo izdali 24 števil glasila s 4 prilogami (pred volitvami in po volitvah v organe upravljanja, pravilnik o delitvi sredstev sklada skupne porabe).

— Izdali so tudi 47 števil Informatorja v skupnem obsegu 120 tipkanih strani.

— Zidni časopis je bil zamenjan 24 krat.

Novi člani:
BALANČ Franci
DOLENC Danica
MARKELJ Stane
MILIVOJEVIČ Mile
PONEBSEK Janez
SELAN Marija
ŠTULAR Jože

KOMISIJA ZA RAZHODOVANJE IN OCENO RAZHODOVNIH OSNOVNIH IN OBRATNIH SREDSTEV

se je sestala 4 krat in obravnavala predloge za odpis osnovnih in obratnih sredstev na osnovnih pismenih predlogih delovnih enot oz. strokovnih služb. Ob tej priliki je tudi ocenjevala ta sredstva in odredjala prodajne cene ali pa uničenje neuporabnega drobnega orodja oz. prodajo odpadu.

Pri odpisu drobnega orodja poteka postopek v redu in se ves ta material skladišči v skladišču odpadnega materiala do sklepa delavskega sveta o odpisu.

Novi člani:
MARTINJAK Minka
inž. BOŽIČ Anton
DERMOTA Miha
GRUBAR Štefan
KLEMENCIC Jože
PAVC Franc
SMID Barbara

KOMISIJA ZA IZUME IN TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

je imela lani 4 seje, obravnavala pa je 10 predlogov, ki jih je »prepuščala«
še komisija v prejšnjem sestavu in dva predloga iz leta 1968. Sprejela in uvedla je v proizvodnjo le 2 predloga tehničnih izboljšav.

— 6 predlogov je komisija odklonila,

— 1 predlog je bil na željo predlagatelja vrnjen,

— 3 predlogi pa so še v postopku oz. izboljšavo preizkušajo.

Zaskrbnjujoča je ugotovitev, da je v letu 1968 komisija sprejela v obravnavo samo 2 predloga, posebno če primerjamo z letom 1962, ko je bilo vloženo 90 predlogov.

Ker je izumiteljstvo v naši državi treba imeti za bistven element za uresničevanje stalnega tehničnega napredka v gospodarstvu, predvsem v industriji, komisija meni, da je nujno sprejeti določene ukrepe pa sanacijo oz. popularizacijo te dejavnosti.

Novi člani:
AMBROŽIČ Miro
FRANTAR Primož
LAKNER Jože
MRAVLJE Silvo
SMID Rudi
ZUPAN Aleš
VIDMAR Iztok

DISCIPLINSKA KOMISIJA

je od 14. maja 1968 do 16. januarja 1969 na svojih 12 sejah obravnavala 107 disciplinskih prekrškov. 12 obdolžencev je oprostila kazni, izrekla pa je 90 kazni. Za 5 kršiteljev je predlagala delavskemu svetu izključitev iz delovne skupnosti podjetja.

Prekrški so bili naslednji:
— spanje med delovnim časom

S A

- fizično obračunavanje ali grožnja s fizičnim obračunom
- kršitev tehnološke discipline
- odklonitev ali slabo izvrševanje delovnih nalog
- tatvina ali poizkus tatvine
- vinjenost na delu
- nepravilen odnos do dela, sodelavcev in nadrejenih
- malomaren oz. nepravilen odnos do imovine podjetja oz. povzročitev materialne škode
- samovoljna zapustitev delovnega mesta in zamujanje dela
- neopravičen izostanek z dela

MOHOR Franc
ŠURC Jože
4 BOLE Rudi

KOMISIJA ZA DELITEV SREDSTEV SKLADA SKUPNE PORABE

je imela 9 sej. Pri svojem delu se je posluževala predvsem pravilnika o delitvi sredstev sklada skupne porabe. V začetku mandatne dobe si je komisija začrtala tudi svoj plan dela in razdelitev sredstev sklada skupne porabe. V planu je bil dan poseben poudarek reševanju stanovanjskih vprašanj in to individualne in združne gradnje, nakupu in varčevanju za stanovanje. Posebno poglavje v planu so obsegala določila o delitvi sredstev za socialne namene. Po podatkih oddelka za socialno delo je bilo v letu 1968 15 članov kolektiva poslanih na klimatsko zdravljenje, 34 je bila nudena socialna pomoč, 20 je bila nudena pomoč pri kritju stroškov oddiha. Izveden je bil dvodnevni brezplačni izlet za upokojene člane kolektiva, ki se ga je udeležilo 86 upokojencev. Izvedena je bila prireditelj za otroke članov kolektiva ob praznovanju dedka Mraza. Redno se je izplačevalo darilo članom kolektiva, ki so se poročili, in tistim, ki se jim je rodil otrok.

V pretekli mandatni dobi je komisija obravnavala največ zadev s področja

- kreditiranje gradenj, nakupa in adaptacij stanovanj,
- kreditiranje in potek združne gradnje,
- reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev, ki so socialno šibki in se ne morejo odločiti za eno od oblik lastne udeležbe pri nakupu ali gradnji stanovanja.

Komisija je obravnavala 65 vlog članov delovne skupnosti, ki so prosili za posojilo in 57 zadovoljivo rešila.

Z vsjo odgovornostjo je komisija obravnavala združno gradnjo in kreditiranje posameznih združnikov v okviru določil pravilnika o delitvi sredstev sklada skupne porabe. Kreditiranje je bilo odobreno 34 združnikom, od katerih je 17 že vseljivih. Stanovanjsko vprašanje socialno šibkih smo obravnavali tako, da smo skušali kar največ primerov rešiti z ustreznimi dodelitvijo stanovanja. Lansko leto je komisija rešila 23 takih primerov.

Posebno pozornost je komisija posvetila dotacijam družbenopolitičnih organizacij. V ta namen je bil izveden sestanek vseh predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, kjer je bil soglasno sprejet sklep, da je potrebno zagotoviti sredstva za te potrebe tudi vnaprej in obenem tudi njihovo smotno trošenje. To bo možno doseči z realnim planom in točno evidenco o porabi.

Komisija ugotavlja, da je bilo uspešno sodelovanje s sindikalno organizacijo, s kadrovske službo, katere predlogi so bili v večini sprejeti in z delavskim svetom podjetja, ki je vse predloge komisije v celoti potrdil in s tem potrdil politiko, ki jo je vodila na tem področju.

Zato komisija ugotavlja, da se je pri svojem delu držala začr-

tanega programa, ki je bil narejen na osnovi pravilnika in plana razdelitve sredstev, kar bo bodoči komisiji služilo kot osnova za nadaljnje delo.

Novi člani:

BAJT Janko
BABNIK Rudi
CICMIL Vule
HORVAT Jože
LAH Vlado
STUDEN Blaž
ZIGANTE Peter

JOZE STULAR

KOMISIJA ZA VARSTVO PRI DELU

daje poročilo o svojem delu letno, ker je poročilo vezano na zunanje predpise (zahteve inšpekcije).

Novi člani:

IGLIC Tomaž
JANSA Vinko
NADIŽEVEC Rudi
POZEK Jure
TOMPLAK Ivan
KUSELJ Frido
ZEMVA Lovro

K poročilom o delu komisij in odborov podjetja na seji delavskega sveta skoraj ni bilo pripomb. Sprejeti so bili nekateri sklepi, ki so jih predlagale posamezne komisije in se nanašajo na izpopolnitev njihovega dela (npr. v poročilu arbitražne komisije je tudi navedeno, da posamezne strokovne službe ali delavci včasih neradi sodelujejo z omenjeno komisijo. Delavski svet je sprejel sklep, naj v takšnih primerih posrednje ali ukrepa disciplinska komisija).

Izvoz v letu 1968

pozno — tako smo zamudili ugodno priložnost. Velozračnice opisanih dimenzij so tuje firme začele izdelovati prej kot mi in nas prehiteli. Jedro za izdelavo teh velozračnic smo namreč dobili šele ob koncu preteklega leta, vendar smo jih takoj vključili v proizvodnjo in jih redno delamo.

Pri proizvodnji žičnih veloplavčev smo uvedli novost — izdelavo z domačim bombažnim kordom. To pa izdelek podraži, zato smo morali iskati primernejše surovine, kajti v nasprotnem ne bi mogli na tuja tržišča. Prizadevanja so uspela in v letošnjem letu bomo plašče izdelovali z novimi surovinami.

TEHNIČNO BLAGO

Izvoz raznega tehničnega blaga je kljub prizadevanjem še vedno zelo majhen. Krive so izredno nizke cene (v tujini) oz. visoke ca-

moramo jim verjeti. Ravno zaradi tega nam je tako nujno potrebna tržna analiza, ker se bomo le s tem lahko enakovredno merili s tujimi proizvajalci, še bolj pa s kupci.

PLAN IZVOZA ZA LETO 1969

Plan izvoza za letošnje leto je kar za 37,5% večji od lanskega. Izvoziti bomo morali za približno 1,5 milijonov \$. Večina pogodb je že sklenjena in upamo, da jih bomo tudi izpolnili.

Zaradi precejšnjega uvoza surovin za naše podjetje je izvoz izredno pomemben, ker si s tem zagotovimo vsaj osnovni del deviz, s katerimi kupujemo v tujini.

Pri uresničevanju plana izvoza pa je zelo pomembno, da zagotovimo dobro in stalno kvaliteto naših izdelkov, da pocenimo proizvodnje in da izpolnujemo dogovorjene roke. Na to pa vplivamo tako ali drugače vsi: od planiranja, proizvodnje, odpreme . . .

Janez Peterneš, šef izvoza

rinske stopnje, ki jih imajo posamezne države — uvoznice. Lani smo nameravali v glavnem izvažati tiste izdelke, pri katerih prodaji bi dosegli sprejemljive cene — kar pa nam je uspelo le v manjši meri. Poleg tega nam manjka tudi ustreznih tržnih analiz. V prihodnje ji bomo morali posvetiti več pozornosti, kajti nujno je, da imamo na razpolago podatke, kaj in po kakšni ceni se lahko prodajo na tujem trgu iz našega proizvodnega programa. S formiranjem službe marketing pričakujemo, da bo tudi to delo steklo.

Pogosto se nam zgodi, da nam tuji partnerji — ko pridejo k nam ali zunaj — postržejo z različnimi podatki in smo tako v celoti ali pa delno odvisni od njih, kajti

TAKOLE SMO IZVAZALI

leto	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968
	377 \$	1.027 "	4.083 "	8.341 "	4.296 "	2.373 "	65.271 "	90.240 "	435.747 "	448.360 "	1.182.673 "	87.693 "	1.052.738 "	463.880 "	906.385 "

JANEZ PETERNEŠ

Naši kegljači so tekmovali

O naših kegljačih smo letos razmeroma malo pisali, čeprav so prav letos dosegli nekaj lepih uspehov. Gotovo je nekaj vzrokov tudi v tem, da je tov. Avgust Potušek odšel v pokoj, a prav on je skrbel za obveščanje o tej športni panogi.

Tik pred novim letom pa se je v uredništvu oglašil tov. Nejko Toplak, ki je pripravil ta sestavek. V kegljanju smo v letu 1968 za beležili nekaj lepih uspehov — pa tudi neuspehov. Srečali smo se z nešteto težavami, predvsem zaradi majhnih finančnih sredstev, težav kegljačev, ki delajo na izmenično, saj skupno dela na izmene kar 10 članov.

Gotovo pa je največji problem še vedno pomanjkljiv trening, saj lahko vsak član naše sekcije vrže največ 200 lučajev tedensko, kar je za sedanjo konkurenco, posebno v krožkovnih tekmovanjih, premalo.

Res je, da so izdatki veliki, vendar gre praktično ves denar za steznino, posebno sedaj, ko so kegljišče Triglav preuredili. Za opremo članov sekcije pa je izdatkov zelo malo, približno bi lahko navedel izdatke za nujne rekvizite, in sicer od leta 1965 do leta 1968 ca. 1.400,00 N din, do leta 1965 pa si je vsak član kegljaške sekcije kupoval rekvizite sam.

Ponavadi pričnemo z uspehi, zato naj jaz pričnem z neuspehi: — Verjetno je naš največji nespeh v letu 1968 osmo mesto na sindikalnem prvenstvu Kranja in drugo mesto na Gumijadi. Mislim, da bi marsikatera naša sekcija bila vesela drugega mesta.

— Celotno povprečje krožkovnega prvenstva za leto 1968, razen za december, je tretje in četrto mesto.

— Na vsakoletnem tekmovanju v Zagrebu v tednu »Kože i obuče« smo bili v borbenih igrah prvi v tekmovanju 6 x 100 lučajev, mešan pa četrti.

— V prijateljskem srečanju s kegljači Podrečje smo prav tako zmagali v prvi in povratni tekmi.

— Nedavno je bilo končano klubsko prvenstvo Triglava. Prijavilo se je skupno 113 tekmovalec. Ekipa Save je prijavila 12 tekmovalec, od teh se je plasiralo v finale 6 in smo bili poleg Iskre edini, ki smo imeli toliko tekmovalec v finalu.

Ker je bilo to tekmovanje tudi za prvenstvo Save, in sicer v tekmovanju 2 x 100 in 1 x 200 lučajev mešan, naj navedem rezultate:

1. AMBROŽIČ Miro	1682 keg.
2. GRASIČ Marjan	1670 keg.
3. TOPLAK Nejko	1662 keg.
4. UDIR Janez	1618 keg.
5. GRASIČ Stanko	1561 keg.
6. PETELINSEK Ivo	1548 keg.

Kljub manjšim uspehom mislim, da smo opravičili svojo udeležbo.

Avgustu Potušku pa se ob tej priliki, ko zapuša naš krožek, zahvaljujem v imenu celotnega krožka za dolgoletno udejstvovanje in mu želim še veliko kegljaških uspehov in zdravja.

NEJKO TOPLAK

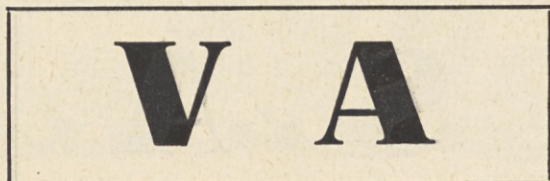
KOMISIJA ZA OCENJEVANJE ŠKODE

Komisija je na prvi seji ugotovila, da je potreben za njeno delo poslovnik ali pravilnik. Na naslednji seji je komisija obravnavala osnutek pravilnika in je dala na posamezne točke svoje pripombe.

Na osnovi predloga pravilnika o materialni odgovornosti je komisija obravnavala na svoji 3. redni seji 9 prijavljenih primerov. Pri večini je ugotovila, da je težko odrediti ali je bila škoda izvršena iz velike nepazljivosti ali malomarnosti, zato je primere odločila, da dobi še dodatne izjave posameznih služb o prijavljenih primerih.

Novi člani:

JERUC Jože
MAKSIM Sveto

Dopisuj
v
»SAVO« -
to je
tvoje
glasilo

Konferenca o gospodarjenju

V torek so se ponovno sestali člani konference ZK k razpravi o gospodarjenju in gospodarskih problemih podjetja v poreformnem obdobju.

Naj vas spomnim, da je bila lani 4. aprila podobna konferenca (Sava št. 7), na kateri so bili sprejeti nekateri pomembni zaključki. Devet mesecev kasneje, to je 21. januarja, je bilo na dnevnem redu poročilo o poslovanju in predvidenem razvoju podjetja ter pregled realizacije sklepov že omenjene konference.

Mimogrede naj povem, da se v prizadevanja za čim boljše gospodarjenje in čim boljše gospodarske uspehe aktivno vključuje poleg strokovnih služb in samoupravnih organov posebno v zadnjem času tudi organizacija Zveze komunistov v naši tovarni. Konkretno: že omenjena in zadnja konferenca, razprave o predmetu na sekretariatu ZK itd.

Za današnjo konferenco je spet pripravila material komisija za gospodarjenje pri konferenci ZK.

ranjem poslovnega procesa, ki se je v bistvu pričelo že ob prehodu na skrajšan delovni čas, to je pred gospodarsko reformo.

V tem obdobju smo dosegli za-

- a) proizvodnja v tonah na zaposlenega
- b) neto dohodek na zaposlenega
- c) dohodek na zaposlenega
- d) družbeni proizvod na zaposlenega
- e) porabljena sredstva v celotnem dohodku
- f) družbeni proizvod v celotnem dohodku
- g) celotni dohodek na skupna angažirana sredstva
- h) družbeni proizvod na skupno angažirana sredstva
- i) dohodek na skupno angažirana sredstva

Kazalci od a) do d) prikazujejo rast storilnosti, ki je po vseh navedenih osnovah uspešna. Pod d) in e) je prikazana ekonomičnost (gospodarnost) poslovanja. Pri

dovoljivo rast storilnosti in ekonomičnosti, ne moremo pa biti zadovoljni z dinamično rentabilnostjo poslovanja, kar potrjujejo sledeči kazalci poslovnih učinkov:

	1966	1967	1968
a)	7,00	7,48	8,06
b)	27,60	30,40	—
c)	20,80	22,50	24,20
d)	26,93	36,80	38,40
e)	71,40	70,70	68,20
f)	33,10	40,13	41,10
g)	1,24	1,20	1,20
h)	0,45	0,46	—
i)	0,30	0,29	0,31

c) Zaostrena kreditno-monetaryna politika je močno vplivala na kreditno sposobnost naših odjemalcev (predvsem veletrgovskih podjetij).

Rentabilnost poslovanja pa je istočasno stagnirala tudi zaradi velikega porasta zalog izdelkov in surovin. Slednje so naraščale predvsem zaradi nestabilnega zunanje-trgovinskega in deviznega režima. Zaloge izdelkov pa so naraščale v glavnem iz istih razlogov kakor terjatve od kupcev.

Na osnovi teh podatkov lahko zaključimo, da gospodarjenje s finančnimi sredstvi ni bilo dovoljivo. Čeprav je bilo v preteklem obdobju gospodarjenje s tehničnimi sredstvi v večji meri odvisno od zunanjih vplivov, ne smemo prezreti notranjih vplivov, in sicer strokovne sposobnosti in prizadevnosti tistih, ki organizirajo in izvajajo poslovni proces. Samoupravni organi so često obravnavali primere neracionalnega trošenja materiala in nesmotrnega angažiranja sredstev za nabavo strojev, ki niso zadostno koriščeni, kot posledico nesmotrne investicijske odločitve.

Vzrok napačnih investicijskih odločitev v preteklem razdobju pri nas je predvsem nezadostna ocena razvoja trga oz. struktura bodoče potrošnje.

Izbira proizvodnega programa je odvisna od možnosti prodaje določenih proizvodov, od razpoložljivih finančnih sredstev in od dejstva, kako vpliva proizvodni program na višino stroškov. To načelo nas mora voditi pri odločanju o gospodarskem načrtu za prihodnje leto.

PREDVIDENI RAZVOJ PODJETJA V LETIH OD 1967 DO 1972

Perspektivni razvoj podjetja predvideva:

- preselitev proizvodnje iz obrata I in rekonstrukcijo velopnevmatikarne,
- dokončno izgradnjo avtopnevmatikarne,
- izgradnjo objektov in rekonstrukcijo proizvodnje umetnega usnja, lepil, premazovanja in impregniranja tekstilov ter proizvodnjo kemičnih izdelkov,
- izgradnjo kotlarne,
- izgradnjo skladišča gotovih izdelkov.

Skupna vrednost teh naložb bo znašala ca. 190 milijonov N din. Vse navedene naložbe v osnovna sredstva naj bi omogočile uvedbo sodobnih tehnoloških postopkov, kontinuiran proces proizvodnje, znižanje stroškov internega transporta in znatno povečanje obsega proizvodnje, ki ga bo omogočila zamenjava zastarele opreme in ustrežnejša organizacija proizvodnje.

Z vidika tržnih potreb so predvidene naložbe v celoti upravičene, čeprav so trenutno zastoj pri

plasmanu tovarne avtopnevmatike in veloplaščev. Plasman tega blaga je otežkočen zaradi pretirnega uvoza in neenakopravnega

Filip Majcen

možnosti oblikovanja prodajnih cen in prodajnih pogojev, kot smo to že opisali. Hkrati ko obravnavamo naložbe v osnovna sredstva, ne smemo prezreti drugih činiteljev, od katerih bo v pretežni meri odvisna naša poslovna učinkovitost. To pa so predvsem:

- proučevanje tržišča,
- ekonomska reklama in propaganda,
- kvaliteta izdelkov in hitro osvajanje novih izdelkov,
- uvajanje sodobne tehnologije.

Perspektivni program predvideva veliko povečanje poslovanja, zato moramo biti še posebno pozorni, da hkrati ne zanemarimo osnovnih činiteljev, od katerih je odvisna intenzivnost poslovanja. Načelo »poslovati boljše« mora biti stalno prisotno in po tem načelu morajo biti sestavljeni programi strokovnih služb, ki niso nič manj pomembni, kot znatna sredstva, ki bodo vložena v tem obdobju.

RAZPRAVA:

BOJAN GOGALA je govoril o investicijah oz. o nalogah strokovnih služb za realizacijo predvidenih nalog.

SLAVKO ZALAR je dejal: »Vi veste, da je naša tovarna v izgradnji, in to že precej časa. Predvideno je 49 milijard za ključek rekonstrukcije. Znesek je videti morda na prvi pogled velik, toda vanj je zajeto vse, od zidovja do strojev oz. obratnih sredstev. Poleg tega pa natančnejši pregled izkoriščanja teh

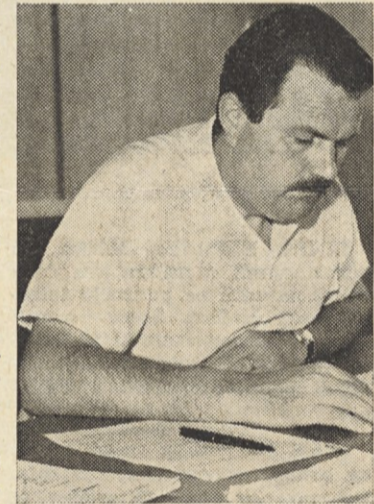
19 milijard pove, kaj vse bomo poleg čiste proizvodnje še morali narediti v našem obratu II (energetika, umetno usnje, kemični izdelki). Seveda pa moramo dograditi še dodatne objekte (garaže, ceste idr.)

Seveda pa si zaradi tega z gotovostjo lahko obetamo precejšnji bruto produkt: cca. 40 milijard. To pa je že zagotovilo, da bomo po rekonstrukciji laže delali, kajti s sedanjimi kapacitetami bi čez nekaj let pričeli stagnirati.«

VINKO KEPIC je postavil nekaj vprašanj o razvoju delovne enote umetno usnje in kemični izdelki.

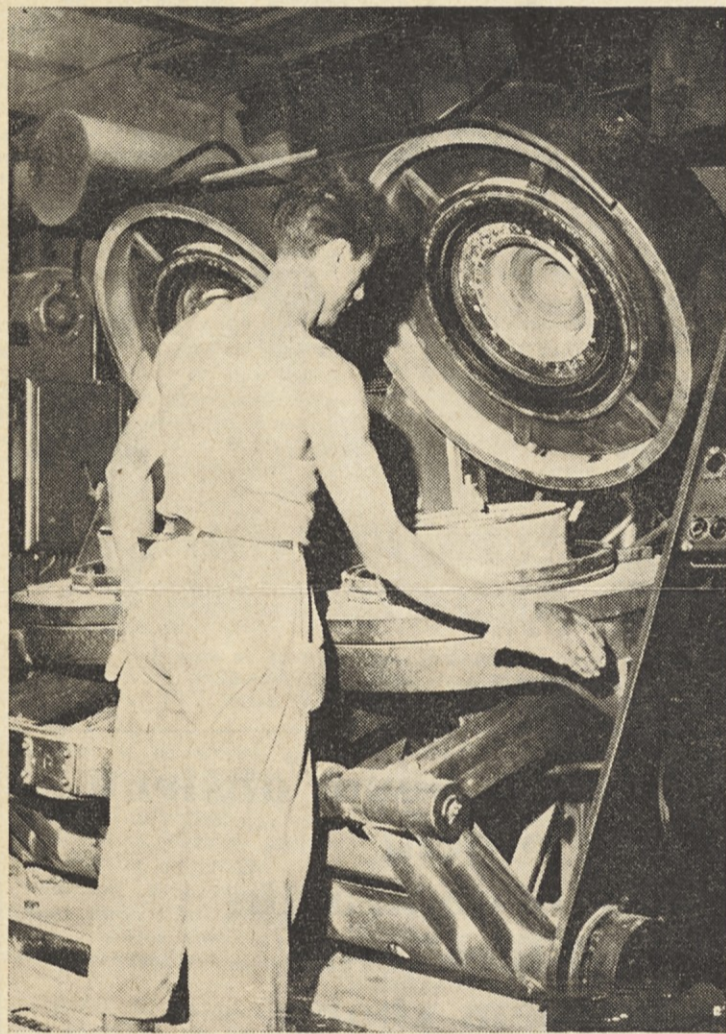
JANEZ BERAUS mu je odgovoril, da vsaj letos ne nameravamo konstruirati omenjenih dveh delovnih enot. Najbrž pa bo nalogo treba rešiti v naslednjih letih.

IVAN PINTAR je povedal nekaj mnenj z razprave na oddelku ZK. V letošnjem letu bo potrebno občutno okrepiti službo za organizacijo proizvodnje in povečati raziskavo trga, in to najbrž predvsem v tujini. Komunisti obrata I so nakazali enega pomembnih problemov. Se vedno se namreč dogaja, da izkoristimo svoj delovni čas premalo, posebno zjutraj, pred malico, po malici ter pred koncem izmene. Najbrž bo za realizacijo nalog v letošnjem letu tem trem vprašanjem treba posvetiti posebno pozornost.

Martin Košir

FILIP MAJECN je dejal, da se strinja, da bo služba za organizacijo proizvodnje in nekatere druge strokovne službe potrebno okrepiti.

Pri vulkanizaciji moped plaščev

Njen predsednik, tov. Babnik, je v uvodu dejal:

»Predlagam, da si današnjo razpravo razdelimo v nekaj poglavij in v njih obravnavamo — konkretno seveda — tiste elemente gospodarjenja, na katere mi v podjetju lahko najbolj vplivamo. V nadaljevanju je tov. Babnik opozoril na gospodarjenje v našem podjetju v letih 1966 do 1968. Zaradi zanimivosti ta del v celoti objavljamo:

GOSPODARJENJE V LETIH 1966 DO 1968

Poslovno obdobje od leta 1966 do 1968 je obdobje uvajanja gospodarske reforme, v katerem so zaradi gospodarskih instrumentov zabeležene velike strukturne spremembe v vrednosti celotnega dohodka. Poudariti moramo, da so spremembe v politiki cen in prometnem davku najbolj prizadele akumulacijsko sposobnost našega podjetja, da pa so istočasno drugim podjetjem gumarske industrije omogočile celo povečanje udeležbe v neto dohodku. Spričo takšnega položaja smo se morali osloniti predvsem na lastne sile in nadaljevati z intenziv-

prikazovanju ekonomičnosti moramo poudariti vpliv stopenj amortizacije osnovnih sredstev, ki smo jih vsako leto povečevali, zato prikazujemo tudi ekonomičnost po osnovi družbenega proizvoda. Rentabilnost poslovanja (od g do i) celo stagnira, predvsem kot posledica zelo nizke plačane realizacije. Terjatve kupcev so v letih po uvedbi gospodarske reforme skokoma naraščale, in sicer (v 000 N din): 1965 = 17.518, 1966 = 28.861, 1967 = 31.895, 1968 = 48.000. Vzroki za takšno naraščanje terjatev do kupcev so predvsem:

a) Visok uvoz avtopnevmatike, za katerega plasman so trgovska podjetja bolj zainteresirana, ker za uvoženo pnevmatiko prosto oblikujejo ceno, cene pnevmatike domačih proizvajalcev pa so pod kontrolo.

b) Proizvodnja določenega gumeno-tehničnega blaga presega potrošnjo (transportni trakovi, klinasta jermena in drugo), nekateri proizvajalci, predvsem z gospodarsko nerazvitih področij, pa nudijo zelo ugodne plačilne pogoje (na kredit šest mesecev in več).

Rudi Babnik in Slavko Zalar

Konferenca o gospodarjenju

JANEZ BERAUS je odgovoril tov. Pintarju, da zaenkrat še ne moremo trditi, da je domači trg raziskan. Dokaz za to je, da smo na novo formirali službo marketing, ki bo morala že v najkrajšem času temeljito »zagristi« in natančno povedati, kaj kupci iščejo, kakšne izdelke in koliko. Poleg tega pa je tov. Beravs dejal, da se strinja, da premalo izkoriščamo naš delovni čas. Pred časom smo se dogovorili, da bomo postavili kontrolne ure, vendar zadeva še vedno ni urejena, saj ur še vedno ni nikjer.

Predvsem so to naloge komunistov, ki bodo morali v prihodnje dosti več časa posvetiti tem vprašanjem.

»Naslednje, kar bi rad poudaril, pa je naše gospodarsko stanje. Menim, da so bile odločitve delavcev v samoupravnih organih pred leti zelo dobre in se nam vložene investicije vračajo. To pa pomeni, da dajemo tudi priznanje našim delavcem, ki so že nekaj časa v našem podjetju.

Pa še to. Naš kolektiv je po povprečni starosti zelo mlad in prav

MARTIN KOŠIR je dejal: »Prav gotovo je res, da so uspehi in problemi vaše tovarne pomembni tudi za občinsko skupnost. Današnja razprava lahko pozitivno ocenjujemo, saj ZK razpravlja o tako pomembnem aktu, kot je gospodarski načrt delovne organizacije. To je popolnoma v skladu z nalogami članov ZK. Pa tudi vaša prizadevanja, vaše ambicije so zelo pozitivne, saj lahko rečem, da prav tega manjka v naši komunali.

Mislil, da vaš program daje vašemu kolektivu in tudi komunalni skupnosti lepe perspektive in to je velika vzpodbuda za nadaljnje delo, za nadaljnja prizadevanja. V celoti se je treba namreč zavedati pozitivnih posledic naših načrtov: npr. večje možnosti zaposlovanja tako delavcev v proizvodnji kot strokovnih delavcev. Poleg tega bodo iz tega izšle posledice konkretno za delavce podjetja: lažje delo, boljši odnosi, boljše nagrajevanje in boljši življenjski standard.

Ne smemo namreč pozabiti, da so to vse naloge komunistov in da moramo biti mi nosilci akcij.

Menim, da razprava na današnji konferenci ne bi smela biti zaključena. Morali bi s podobno razpravo med kolektiv, oz. med članstvo organizacije ZK. Pri vsem vam želim kar največ uspehov.

FILIP MAJČEN: »Razprava na današnji konferenci je bila vsekako uspešna in menim, da se konferenca strinja s sledečimi zaključki.« (V celoti sprejeti!)

1. Poslovanje v obdobju po gospodarski reformi lahko ocenjujemo kot zadovoljivo, kar potrjujejo poslovni uspehi v tem obdobju. Ne moremo pa biti zadovoljni z gospodarjenjem s finančnimi sredstvi, zato bo potrebno posvetiti v bodoče več pozornosti ukrepom za bolj smotno angažiranje finančnih sredstev. Nedvomno je k uspehom v preteklem obdobju pripomogel tudi temeljitejši pristop k načrtovanju poslovne politike za prihodnje leto.

2. Menimo, da gospodarski načrt za leto 1969 predvideva dokajšnje povečanje obsega poslovanja. Pri nekaterih grupah izdelkov predvideva gospodarski načrt še vedno neizkoriščene proizvodne kapacitete, zato bo nujno rešiti problematiko tovrstne proizvodnje (transportni trakovi, klinkasta jermena, prevleke in ebomiranje).

Še posebno je potrebno proučiti programe dela strokovnih služb s stališča izkoriščanja notranjih rezerv ter glede na to povečati

odgovornost za uspešno realizacijo teh nalog.

3. Načela investicijske politike ter naložbe v poslovna sredstva v prihodnjih treh letih upoštevajo poleg povečanja proizvodnje tudi zmanjšanje fiksnih stroškov (stroški strokovnih služb, pomožne dejavnosti, obresti od poslovnega sklada) in znižanje proizvodnih stroškov (interni transport, pomožna dejavnost). Po teh načelih bo potrebno takoj pripraviti investicijski elaborat.

Za obnovo strojev in naprav

JANEZ BERAUS: »Mislil, da bomo morali v najkrajšem času nekaj narediti na področju informiranja. Najbrž bomo morali koncept lista spremeniti, za interno obveščanje pa bomo lahko obdržali dosedanje oblike obveščanja.

IVAN PINTAR je opozoril tudi na primer slabega gospodarjenja. Dobimo nov stroj in preden je postavljen in pripravljen za pogon, je potekla njegova garancijska doba. Pa vzemimo, da se bo stroj že prvi dan pokvaril. Kaj sedaj? Garancija je potekla, prodajalec se gotovo za okvaro ne bo več zmenil.

Tov. Pintar na to ni dobil odgovora.

CIRIL HABE je svoji razpravi poudaril izreden pomen raziskave trga ter naloge strokovne službe, ki se s tem ukvarja. Tov. Habe je tudi opozoril na še vedno dvojno formiranje cen (določene z zakonom in določene v delovni organizaciji na osnovi kalkulacije). To pa povzroča vsakemu podjetju precejšnje težave.

»Strinjam se, da je potrebno službo marketing občutno okrepiti,« je dejal tov. Habe.

BORUT ŠNUDERL je dejal, da bi predvsem morali razpravljati tako, kot je začel tov. Pintar. Gre namreč za to, da bomo morali z obnavljanjem in gradnjo tovarne obnavljati in graditi tudi našo miselnost. Torej gre za to, da bi se moral naš kolektiv naučiti misliti industrijsko, ne pa obrtno, kot se pri nas često dogaja.

bi bilo, če bi tudi komunisti v prihodnje več delali z mladimi,« je še dodal tov. Šnuderl.

MATIJA GOGALA je dejal: »Res je, da smo v Savi dosegli nekaj dobrih rezultatov in če niso še boljši, so gotovo za to krivi izdelavni časi oz. norme. Torej vprašujem, kdaj bo ta problem rešen.«

FILIP MAJČEN je odgovoril: »Pred nedavnim je bil sklenjen dogovor s kranjskim Zavodom za organizacijo dela in v doglednem času bodo pri nas mejne norme po sistemu REFA.«

MARJAN PERPAR je povedal oz. prikazal podatke o gibanju kvalitete v času od 1966 do 1968 ter vpliva na kvaliteto.

Za večjo produktivnost

Za boljše izkoriščanje delovnega časa

V naslednji številki bomo obširno pisali o delu sindikalne organizacije v preteklem letu ter o občnem zboru

Uredništvo

Personalne vesti

V mesecu decembru so se v našem podjetju na novo zaposlili:

Stjepan Andrič — transportni delavec pri konfekciji, Francka Gerkman — čistilka, Štefka Skerjanc — vulkanizacija velozračnic, Jovo Bodiroža — pomoč pri dubljanju in prašenju, Valentina Mlinar — konfekcija veložičnih in moped plaščev, Magdalena Ovnik — konfekcioner prešanih velozračnic, Vida Tanasijevič — vulkanizer velozračnic, Kristina Bela — delavka pri sušenju gramofonskih krožnikov, Rustem Kabaš — pomoč pri konfekciji in brizganju bandaž, Zdenka Kristan — lakiranje gramofonskih krožnikov, Jelka Dolenc — priprava surovcev, Milica Papler — priprava surovcev, Vedrana Gazvoda — lakiranje gramofonskih krožnikov, Ani-

ca Šme — pregled in oddaja, Stanislav Stupan — transportni delavec konfekcije avtoplaščev, Blaž Gašperšič — razmaščevalec strojev, Vinko Govekar — kurjač, Roman Smogavec — transportni delavec, Srečko Zaplotnik — transportni delavec, Milena Krek — kurir, Irena Modec — korespondent, Matevž Bitenc — dvoriščni delavec;

V tem času so podjetje zapustili:

Adil Kurtović — sporazumno, Ferdo Kociper — odhod v JLA, Anton Blaznik — v poskusnem roku, Simon Tulipan — odhod v JLA, Franc Hlebčar — disciplinsko odpuščen, Zlatko Fučak — sporazumno.

SLAVKA MITROVIČ